

www.ketab.ir

زنان

کتابخوان

خطرناکند

استفان بولمان

ترجمه فاطمه تریبی

با پیشگفتاری از کارن جوی فاولر

بولمان، استفان، ۱۹۵۸ م.

Bollmann, Stefan, 1958-

زنان کتابخوان - خطرناکند

استفان بولمان: پیشگفتار کارن جوی فاولر؛ ترجمه فاطمه تریبی

تهران: نشر ثالث، ۱۴۰۰

۱۶۰ ص: تصویر رنگی (۱)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۵-۶۶۳-۲

عنوان اصلی: Frauen, Die Lesen, Sind Gefährlich.

زنان در خطر

خواندن در خطر

زنان - کتاب و مواد خواندنی - تاریخ

فاولر، کارن جوی

تریبی کیوستنگی، فاطمه، ۱۳۴۴، مترجم

رده‌بندی کتاب: N۷۴۲۱

رده‌بندی دهی: ۷۰۴۰۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۹۱۵۲۲

از زنان کتابخوان خطرناکند!

استفان بولمان | ترجمه فاطمه تریبی | ویرایش: نازنین خلیلی پور | صفحه‌آرایی: بهرام عاشورایی | طراحی جلد: حمید باهوا |

مجموعه ادبیات ترجمه |

چاپ اول: ۱۴۰۰ / ۲۲۰۰ نسخه | تیتوگرافی: نشر ثالث | چاپ: گویا | صحافی: توری |

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۵-۶۶۳-۲

ISBN: 978-600-405-663-2

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به نشر ثالث است.

قیمت: ۸۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان گرمسرخان زند / بین ایرانشهر و ماهشهر / پ ۱۵۰ / طبقه چهارم

فروشگاه شماره یک: خیابان گرمسرخان زند / بین ایرانشهر و ماهشهر / پ ۱۴۸

فروشگاه شماره دو: آویهان شهید دست / مجتمع ایران مال / طبقه G3 / شماره ۱۸۳

فروشگاه شماره سه: پاسداران / میدان هروی / مجتمع حدیث مال

فروشگاه شماره چهار: خیابان فرشته / آقا بزرگس / باغ ریشه / پ ۳۱

تلفن گویا: ۸۸۳۱۰۷۰۰ - ۸۸۳۱۰۵۰۰ - ۸۸۲۰۲۳۲۷ - ۸۸۲۰۲۳۲۶ - ۷

آدرس سایت: www.salepublication.com

آدرس اینستاگرام: [salepublication](https://www.instagram.com/salepublication)

فهرست

- ۱۱ پیشگفتار
- ۲۳ مقدمه
- ۵۵ حیات واژه‌ها
خواننده مقدس
- ۶۷ در خلوت خود
خواننده سرمست
- ۷۳ منزلگاه طرب
خواننده متکی به نفس
- ۸۹ اوقات خوش
خواننده باحساس
- ۹۹ در جستجوی خویشتن
خواننده پرشور
- ۱۱۷ فراغت‌های کوتاه
خواننده گوشه‌گیر

ویتوریو ماتئو کورکوس
رژیاها، ۱۸۹۶

ما زنان هنگام مطالعه باید لحظه‌ای درنگ کنیم، چه این کتاب و چه هر کتاب دیگری را که در دست داریم به کناری بگذاریم و ببینیم اطرافمان چه خبر است. در دورانی زندگی می‌کنیم که بالاخره پس از قرن‌ها پیروزی حاصل شده است. مجموعه‌ای که در دست دارید آینده‌ای بهتر را نوید می‌دهد، و به یادمان می‌آورد که مدتی مدید چشم‌به‌راه این پیروزی بوده‌ایم، پیروزی به‌دست آمده با چنگک و دندان. باید به این کتاب توجه کنیم و تا دیر نشده از خواندنش لذت ببریم، چون همان‌طور که گفته‌اند (والله باورمان نمی‌شود) نسل کتاب ممکن است برافتد و جایش را فناوری‌های دیجیتالی بگیرد. فناوری‌هایی از قبیل بازی‌های اینترنتی جنگی، مسابقه‌های جستجوی اینترنتی، وب‌سایت‌ها و سایر سرگرمی‌هایی که اختراع خواهد شد.

تاریخ زنان اهل مطالعه تاریخی پیچیده است. کتاب خواندنشان تا وقتی که نشانه تقوا و عفت باشد عموماً پذیرفته است. لابد پاندورا^۲ و حوا اسلاف زنان اهل مطالعه بوده‌اند. اما کتاب در دست مریم مقدس که زیر ستونی از نور ایستاده نماد پاکی و عبودیت است، ولی در دست مرد قدیس نماد مطالعه و انضباط (شاید هم نماد بهره‌مندی از فراغت). باکره باسواد نماینده برترین کتابخوان‌ها است که برترین متون را می‌خواند. قصد شرکت در گفت‌وگوهای عمومی را ندارد و نباید نگران باشیم که يك وقت

1. Internet quest

۲. Pandora: مطابق افسانه‌های یونانی اولین زنی است که از گِل رس ساخته شد... م.

دانکن گرانت

بخاری، میدان فیتزروی، ۱۹۳۶

شروع به موعظه کند، چون به همین گوشه‌گیری راضی است. قدیسان، حتی قدیسان زن، با متن و نوشته به آشتی رسیده‌اند. مانده‌ایم ما غیرقدیسان، که سالیان سال مایه نگرانی بوده‌ایم.

ممکن است از خود پیرسید چرا زن کتابخوان این‌همه دستمایه نقاشی‌ها و عکس‌های هنرمندان شده است. با توجه به این که سواد آموزی زنان در طول تاریخ با محدودیت همراه بوده، به نظر می‌رسد کتاب خواندن نشان بیش از حد دستمایه هنرهای تصویری شده باشد. اما تصویری جالب و پیچیده. نگاه وادامی ما بینندگان را به مهمانی مکانی برده‌اند، مثل باغ یا اتاق پرنوری، که از آن ما نیست. دعوتمان کرده‌اند به تماشای زنی که او نیز نگاه و ذهنش جای دیگری است. شاید در زمان سفر می‌کنند به رم باستان بازگشته، یا به آینده و به مریخ مستعمره انسان رفته است.

مادامی که کتاب می‌خواند شاید آدمی شده باشد کاملاً متفاوت با آن که ما می‌بینیم. شاید مرد شده باشد، که احتمالش هم خیلی زیاد است. ممکن است اسب شده باشد و شاید دقیقاً همان لحظه که داریم تماشایش می‌کنیم نو مید باشد، چون او را در مزایده به فروش گذاشته‌اند و به کارخانه چسب‌سازی می‌فرستند. ممکن است به خرگوش یا سرگرمی بدل شده باشد.

شاید مشکل بتواند حواسش را جمع خواندن کند، شاید هم در کتاب غرق شده باشد. ممکن است از فرط ملال به خواندن کم‌دی عاشقانه چرندی پناه برده باشد. شاید

آنری ماتیس
کتابخوان آرنج بر میز، ۱۹۲۳-۱۹۲۴

سرگرم خواندن رمانی روسی یا ژاپنی باشد و خود را دلداری می‌دهد که دیگران هم مشکلات خودشان را داشته‌اند. شاید هم دارد با کار آگاهی که شهرت جهانی دارد مسابقه هوش می‌دهد. شاید فقط باید دل سیر گریه کند. شاید هم تغییری که در او رخ می‌دهد چنان عمیق است که دیگر هرگز آن آدم قبلی نمی‌شود. شاید درست همان لحظه که تماشایش می‌کنیم پرده‌ها از مقابل چشمانش فرو می‌افتد.^۱

پس آنچه در واقع رخ می‌دهد، یعنی بخش مهم‌تر آن تصویر، پنهان می‌ماند. هرگز به صرف نگاه کردن نخواهیم فهمید خواننده ما کیست و کجا بوده است. (اما این علت تراشی‌ها باز هم روشن نمی‌کند چرا مردان کتابخوان کمتر دلتماهی کارهای هنری می‌شوند. البته این موضوع دلایل پنهان‌تر بسیاری دارد، ولی به هر حال مرد کتابخوان انتخاب بیش‌تر هنرمندان نیست.)

تصویر زنی که مطالعه می‌کند در محل تلاقی دو خطی قرار می‌گیرد که به نظر نمی‌آید اصلاً با هم تلاقی داشته باشند. یکی از این دو خط شعر امیلی دیکنسون^۲ است که می‌گوید «کدام کشتی می‌تواند مانند کتاب / به سرزمین‌های دور ببرد ما را؟» آن یکی هم گفته اخیر توماس نیوکرک^۳ است که کتاب را «وسیله بی‌حرکی» خوانده است. خواننده زن کاملاً بی‌حرکت مانده، در جایش می‌خکوب شده و کلاً فارغ از ما است که

۱. عبارتی برگرفته از کتاب عهد عتیق...م.

۲. Emily Dickinson: شاعر آمریکایی (۱۸۳۰-۱۸۸۶) م.

3. Thomas Newkirk

آنسالم فویرباخ
پائولو و فرانچسکا، ۱۸۶۳

تماشایش می‌کنیم. همزمان خود را از چنگ ما رها ندهد. شاید عده‌ای از هنرمندان از همین دید زدن پنهانی خوششان می‌آید و عده‌ای را هم آن حس‌رهایی ارضا می‌کند. یقیناً مردم همواره در طول تاریخ هراس داشته‌اند از زنی که می‌تواند برای خودش زیستی پنهانی دست‌وپا کند. از سویی چه بهتر که به جای پشت‌سرگویی کتاب بخواند، چون دچار بطالت نمی‌شود و غرق فکر و خیالات شهوت‌انگیز نمی‌شود.

اما از سوی دیگر او تجسم بی‌کم‌وکاست بطالت هم می‌شود! شام که نمی‌پزد، ظرف‌ها را هم که نمی‌شوید. غرق خیالات شهوانی هم نمی‌شود مگر آن‌که کتابی بخواند همچون دگرگونی‌های اووید^۱ که برانگیزانندهٔ چنین خیالاتی است.

آیا باید به زنان اجازه داد برای خودشان زندگی پنهانی داشته باشند؟ آیا مجاز است حتی شده در چهاردیواری خیال خود عقیف نباشند؟ مجازند در خیالاتشان خود را مرد بیندارند؟ آیا مطالعه، که فرایندی است ذاتاً پیچیده، برای زن کتابخوان کنشی ستیزه‌جویانه نیست که باعث می‌شود به جای داشتن رفتاری تحت انقیاد دیگران، موقتاً زنانگی تام و تمام مستقل و خودمحور را تجربه کند؟ این مسئله ذهن‌شماری از بهترین (و بدترین) زنان و مردان تاریخ را به خود مشغول کرده است.

۱. *Ovid's Metamorphos*: روایت شاعرانه‌ی لاتینی است در توصیف تاریخ جهان از زمان خلقت هستی تا دوران زمامداری خدای‌گونه‌ی ژولیوس سزار که شاعر نامدار رومی اووید آن را در پانزده کتاب جداگانه و در چارچوب اسطوره‌های-تاریخی سروده و در سال ۸ میلادی نگارش آن را به پایان رسانده است...م.